

Statuty 69. Synodu Archidiecezji Poznańskiej:

970. Każda parafia, jeśli jest to możliwe, powinna mieć własny cmentarz. Dlatego proboszcz parafii, która cmentarza nie posiada, ale dysponuje odpowiednimi możliwościami, winien starać się o założenie cmentarza parafialnego.

971. Cmentarze parafialne winny być urządzone i zarządzane zgodnie z prawem Kościoła powszechnego i partykularnego oraz według norm zawartych w obowiązujących przepisach prawa cywilnego.

972. – par. 1. Cmentarzem parafialnym zarządza proboszcz, osobiście lub przez administratora.

Par. 2. Zarządzając cmentarzem należy stosować się zarówno do przepisów prawa kościelnego, jak i aktualnych przepisów prawa cywilnego, regulujących tę działalność.

Par. 3. Zarządzający cmentarzem powinien dokonać ubezpieczenia cmentarza, przynajmniej od odpowiedzialności cywilnej.

Par. 4. Ubezpieczenia poszczególnych obiektów cmentarnych, grobowców i pomników od aktów wandalizmu, przypadkowego uszkodzenia lub zniszczenia mogą dokonywać indywidualnie osoby sprawujące nad nimi pieczę.

Par. 5. Odpowiedzialność parafii za szkody powstałe na terenie cmentarza, osobowe lub rzeczowe, uzależniona jest od tego, czy zarząd cmentarza ponosi za to winę.

973. Wszyscy uczestnicy ceremonii pogrzebowych oraz przebywający na cmentarzu są zobowiązani do podporządkowania się regulaminowi cmentarza i rozporządzeniom jego zarządcy.

974. Biuro cmentarne może znajdować się na cmentarzu. Jeśli jest usytuowane w innym miejscu, wtedy na cmentarzu powinna być umieszczona informacja wskazująca jego lokalizację oraz dokładny adres.

975. – par. 1. Pracowników cmentarnych zatrudnia proboszcz lub – za jego zgodą – administrator cmentarza parafialnego.

Par. 2. Prace związane z pochówkiem i utrzymaniem cmentarza mogą być wykonywane również przez wolontariuszy, zgodnie z obowiązującym prawem.

Par. 3. Obsługę ceremonii pogrzebowej zapewniają osoby zaakceptowane przez proboszcza lub administratora cmentarza. Powinny one uprzednio odbyć formację teologiczną, liturgiczną i duchową. Wymaga się od nich znajomości liturgii pogrzebowej, zachowania postawy skupienia, włączenia się w modlitwy, a także przywdziewania schludnego stroju żałobnego.

Par. 4. Funkcję organisty podczas pogrzebu może pełnić tylko osoba odpowiednio przygotowana i zaakceptowana przez proboszcza.

976. – par. 1. Zarządca cmentarza jest zobowiązany do prowadzenia następującej dokumentacji:

a) księgi osób pochowanych na cmentarzu, prowadzonej według numeracji narastającej lub w układzie rocznym (układ księgi i sposób dokonywania wszelkich zapisów ściśle określa Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 sierpnia 2001 r. w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów, ze zmianami wprowadzonymi rozporządzeniem tegoż Ministra z dnia 21 lipca 2003 r.);

b) księgi cmentarnej czyli alfabetycznego spisu osób pochowanych na cmentarzu (układ

księgi i sposób dokonywania wszelkich zapisów ściśle określa Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 sierpnia 2001 r. w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów, ze zmianami wprowadzonymi rozporządzeniem tegoż Ministra z dnia 21 lipca 2003 r.);

c) księgi grobów, utworzonej na podstawie planu cmentarza zawierającego podział na pola grzebalne (kwatery), rzędy i miejsca. Księga ta winna zawierać dane osoby pochowanej oraz dane (imię, nazwisko, adres) osoby, która przyjęła opiekę nad grobem i która jednocześnie ma prawo – po uiszczeniu kolejnej opłaty – decydowania o tym, jakie będzie przeznaczenie danego miejsca po upływie 20 lat od dnia pochówku.

Par. 2. Wpisów do ksiąg cmentarnych na podstawie oryginału karty zgonu dokonuje osoba upoważniona do tego przez zarządzającego cmentarzem.

977. Istnieje możliwość prowadzenia księgi cmentarnej w systemie elektronicznym. W takim przypadku należy stosować się do przepisów obowiązujących w tym względzie (Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 sierpnia 2001 r. w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów, ze zmianami wprowadzonymi rozporządzeniem tegoż Ministra z dnia 21 lipca 2003 r.)

978. – par. 1. Osoby odpowiedzialne za utrzymanie i zarządzanie cmentarzem przechowują księgi cmentarne bezterminowo.

Par. 2. Księgi cmentarne powinny być przechowywane w pomieszczeniu zapewniającym należyte ich zabezpieczenie przed uszkodzeniem, zniszczeniem, kradzieżą oraz w sposób uniemożliwiający zmiany wpisów przez osoby nieupoważnione.

Par. 3. Kartę zgonu należy przechowywać przez okres co najmniej 30 lat (Rozporządzenie Ministrów Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska oraz Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 20.10.1972 r. w sprawie urządzenia cmentarzy, prowadzenia ksiąg cmentarnych oraz chowania zmarłych).

979. – par. 1. W centralnym miejscu cmentarza parafialnego należy ustawić krzyż.

Par. 2. Na cmentarzu parafialnym powinna znajdować się kaplica cmentarna, albo przynajmniej kostnica, służąca do przechowywania zwłok i odprawiania liturgii pogrzebu. Powinna ona posiadać zaplecze dla celebransa i osób z obsługi pogrzebu.

Par. 3. Jeżeli warunki na to pozwalają, wskazane jest, by w kaplicy cmentarnej lub kostnicy znajdowała się chłodnia do przechowywanie zwłok.

980. – par. 1. Cmentarz powinien być usytuowany na ogrodzonym terenie, który spełnia przewidziane prawem wymogi sanitarne.

Par.2. Przy wejściu na cmentarz, w widocznym miejscu winien być umieszczony regulamin cmentarza.

981. Cmentarz parafialny winien być tak zaplanowany, by zapewnić łatwe dojście do każdego grobu. Należy zaplanować aleje główne, będące zasadniczymi ciągami komunikacji oraz mniejsze, boczne, które prowadzą do poszczególnych kwater. Aleje te winny mieć – w miarę możliwości – utwardzoną nawierzchnię.

982. – par. 1. Na cmentarzu niezbędne są punkty czerpania wody.

Par. 2. Na cmentarzu należy wyznaczyć wystarczającą liczbę miejsc składowania odpadów, biorąc pod uwagę wielkość cmentarza i liczbę grobów.

Par. 3. Jeśli warunki terenowe na to pozwalają, przy cmentarzu powinien znajdować się parking.

983. – par.1. Do ludzkich zwłok należy podchodzić z szacunkiem. Wyrazem tego jest troska o nienaruszalność i zachowanie zwłok w dobrym stanie aż do czasu pochówku lub kremacji. W tym celu, jak najszybciej po zgonie, należy je umieścić w odpowiednim miejscu.

Par. 2. Przechowywanie zwłok w kościołach – poza kaplicami cmentarnymi – jest dozwolone tylko w czasie Mszy św. pogrzebowej, bezpośrednio poprzedzającej pogrzeb.

Par. 3. Zwłoki kapłana – zgodnie ze zwyczajem danej parafii – mogą być umieszczone w kościele w czasie poprzedzającym Mszę św. pogrzebową.

984. – par.1. Cmentarz parafialny służy jako miejsce pochówku parafian. Jest on także miejscem pochówku proboszczów.

Par. 2. Księża budowniczy kościołów, jeśli to możliwe, mogą być pochowani przy zbudowanym przez siebie kościele.

Par. 3. Pochowanie na cmentarzu parafialnym osoby, która mieszkała poza parafią wymaga zgody proboszcza zarządzającego cmentarzem.

Par. 4. W miejscowościach, w których jest tylko cmentarz parafii rzymskokatolickiej, zarządzający cmentarzem jest zobowiązany umożliwić pochowanie tam zmarłych innego wyznania lub niewierzących, którzy zamieszkiwali na terenie parafii.

Par. 5. Nie należy tworzyć wydzielonych kwater dla pochówków osób zmarłych w szczególnych okolicznościach (np. samobójców), innowierców lub osób niewierzących. W związku z tym nie należy utrzymywać na cmentarzu parafialnym wydzielonej, nie poświęconej kwatery.

985. – par. 1. Przyjęcie zwłok do pochowania na cmentarzu następuje po przedstawieniu karty zgonu zawierającej adnotację urzędu stanu cywilnego o zarejestrowaniu zgonu.

Par.2. Jeśli w danej miejscowości jest cmentarz komunalny, prócz powyższych dokumentów zarządca cmentarza parafialnego ma prawo żądać dodatkowych zaświadczeń stwierdzających przynależność do miejscowej parafii lub potwierdzających przynależność do Kościoła katolickiego.

986. Zarząd cmentarza wyznaniowego nie może odmówić pochowania zwłok osób, które posiadają nabyte prawo do pochówku w określonym miejscu tego cmentarza. Dotyczy to również ich bliskich, tzn.: małżonków, wstępnych, zstępnych, rodzeństwa i przysposobionych.

987. Zwłoki osób zmarłych nie mogą być chowane przed upływem 24 godzin od chwili zgonu, chyba że osoby te zmarły na skutek choroby zakaźnej.

988. Zgodnie z obowiązującym prawem polskim, groby ludzi mogą być usytuowane jedynie na cmentarzach. Nie dopuszcza się grzebania zmarłych na terenie prywatnych posesji.

989. – par.1. Rozróżnia się następujące rodzaje grobów: ziemne (zwykłe lub głębinowe), murowane, rodzinne, katakumby i pola urnowe.

Par. 2. Odnośnie do rozmiarów grobów oraz ich położenia względem ujęć wody pitnej należy się kierować przepisami zawartymi w Rozporządzeniu Ministrów Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska oraz Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 20.10.1972 r. w sprawie urządzenia cmentarzy, prowadzenia ksiąg cmentarnych oraz chowania zmarłych.

Par. 3. Na grobach można ustawić nagrobki o wymiarach nie przekraczających granic powierzchni grobu. Ustawienie nagrobka nie zmienia faktu, że w dalszym ciągu pozostaje to grób ziemny.

Par. 4. Na cmentarzach parafialnych nie należy budować grobowców naziemnych.

Par. 5. Na cmentarzach parafialnych zabrania się wydzielania pól przeznaczonych do rozsypywania prochów zmarłych.

990. Należy uzyskać zgodę administratora cmentarza na postawienie każdego nagrobka, wjazd pojazdów mechanicznych na cmentarz, montowanie ławek, sadzenie krzewów przy grobach i układanie chodników wokół grobów (zob. wnioski o zgodę na ustawienie lub wymianę nagrobka).

991. – par.1 Na nagrobku winien być umieszczony znak chrześcijańskiej wiary.

Par. 2. Napisy na nagrobkach powinny odzwierciedlać prawdy chrześcijańskiej wiary i nawiązywać do Pisma Świętego.

992. – par. 1. Grób nie może być wykorzystany do ponownego chowania przed upływem 20 lat.

Par. 2. Ponowne wykorzystanie grobu, po upływie tego okresu nie może nastąpić, jeżeli uprawniona osoba zgłosi zastrzeżenie przeciw temu i uiści opłatę, przewidzianą za pochowanie zwłok.

Zastrzeżenie to ma skutek na dalszych 20 lat i może być odnowione. Prawo to przysługuje przede wszystkim osobie, która zajęła się przygotowaniem do pogrzebu i zadeklarowała opiekę nad grobem.

Par. 3. Po upływie 20 lat grób może być przeznaczony do ponownego pochówku, tzn. zarząd cmentarza może przekazać to miejsce innej osobie, celem pochowania tam innego zmarłego. Wskazane jest, w miarę możliwości, powiadomienie osoby opiekującej się grobem o takim zamiarze.

Par. 4. Dotychczasowe prawo do grobu wygasa od momentu i na skutek zaistnienia prawa innej osoby do pochowania zwłok w tym grobie. Jednak dopóki zarząd cmentarza nie rozporządził miejscem i inna osoba nie nabyła prawa do grobu w tym miejscu, można skutecznie zgłosić zastrzeżenie i uiścić opłatę przedłużając prawo do grobu na następne 20 lat.

Par. 5. Osobie, która mimo upływu terminu nie dokonała przedłużenia zgodnie z wymienionymi wyżej warunkami, nie przysługuje roszczenie o przywrócenie posiadania miejsca oddanego przez zarząd cmentarza innej osobie z przeznaczeniem na grób, chociażby nadal stale odwiedzała grób i utrzymywała go w należytych stanie.

Par. 6. W przypadku grobów murowanych, przeznaczonych do pochowania zwłok więcej niż jednej osoby, po upływie 20 lat nie trzeba składać zastrzeżenia i dokonywać opłat celem przedłużenia posiadanego prawa.

Par. 7. W grobie murowanym nie mogą być chowane zwłoki osób nie mających do tego grobu uprawnienia. Tym samym zarządowi cmentarza nie przysługuje prawo dysponowania miejscami w grobie murowanym ani przed, ani po upływie 20 lat.

Par. 8. Zabrania się użycia do ponownych pochówków tych grobów, które mają wartość historyczną albo artystyczną.

993. Ekshumacja zwłok i szczątków może być dokonana:

a) na umotywowaną prośbę osób uprawnionych do pochowania zwłok za zezwoleniem właściwego inspektora sanitarnego;

b) na zarządzenie prokuratora lub sądu;

c) na podstawie decyzji właściwego inspektora sanitarnego w razie przeznaczenia terenu cmentarnego na inny cel, z zachowaniem stosownych przepisów.

994. – par. 1. Ekshumacja zwłok i szczątków jest dopuszczalna zasadniczo w okresie od 16 października do 15 kwietnia. Przeprowadza się ją we wczesnych godzinach rannych.
Par. 2. Ekshumacja nie może się odbyć bez wiedzy zarządzającego cmentarzem, który otrzymał stosowną decyzję kompetentnego organu na piśmie.

995. Wraz z dokonaniem ekshumacji następuje utrata prawa do dotychczasowego miejsca pochówku, bez zwrotu ze strony parafii pokładnego za okres, który jeszcze nie upłynął od dnia dokonania wpłaty.

996. Koszt ekshumacji winien być skalkulowany indywidualnie dla każdego cmentarza przez jego zarząd.

997. – par. 1. Rodzina zmarłego zleca pracownikowi parafii lub wybranej firmie, która posiada umowę z parafią, wykopanie i zakopanie grobu, jak również wykonanie usługi pogrzebowej. Zleceniodawca ponosi wszystkie koszty z tym związane.
Par. 2. Wysokość opłaty za wykonaną usługę przez pracownika parafii jest skalkulowana indywidualnie dla każdego cmentarza przez jego zarząd. Opłaty pobiera zarządca cmentarza.

998. Firmy pogrzebowe wykonujące usługi pogrzebowe na cmentarzach parafialnych winny ustalić zasady swego funkcjonowania podpisując odrębną umowę z właścicielem każdego z tych cmentarzy, zobowiązując się do przestrzegania regulaminu cmentarza.

999. Określenie wysokości opłat cmentarnych należy do osoby prawnej, która jest właścicielem cmentarza.

W Archidiecezji Poznańskiej określa się poszczególne opłaty w sposób ramowy, zostawiając możliwość dokonania określonych uszczegółowień proboszczom parafii będących właścicielami cmentarzy. Proboszczowie podejmują decyzję po wcześniejszej konsultacji z Parafialną Radą Ekonomiczną.

1000. – par. 1. Pokładne, to opłata składana właścicielowi cmentarza w chwili powstania nowego grobu lub użycia miejsca w grobie głębinowym, przyznająca prawo do użytkowania tego miejsca przez okres 20 lat, w tym także do stawiania nagrobków za zgodą proboszcza.
Par. 2. Wysokość pokładnego wynosi 20% zasiłku pogrzebowego wypłacanego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.
Par. 3. Opłata za miejsce na grób o mniejszych wymiarach, przeznaczony dla dziecka do lat 6 lub dla pochówku urnowego wynosi 50% kwoty pokładnego.

1001. Wpływy z pokładnego z prawem na ustawienie nagrobków oraz z prolongat i rezerwacji miejsc są przeznaczone na inwestycje cmentarne i parafialne, a w szczególności na koszty wywozu i składowania śmieci, utrzymania porządku na cmentarzu, na opłaty za wodę, energię elektryczną, ubezpieczenie cmentarza, a także na wynagrodzenia pracowników cmentarnych.

1002. – par.1. Prolongata, to ponowna opłata za prawo do użytkowania miejsca na cmentarzu, składana właścicielowi cmentarza po upływie 20 lat od dnia ostatniego pochówku w danym miejscu.

Par. 2. Istnieje możliwość odnowienia pokładnego na kolejnych 20 lat lub inny – krótszy – uzgodniony z zarządem cmentarza, okres.

Par. 3. Wysokość składanej opłaty za 20 lat wynosi 10% zasiłku pogrzebowego lub jest proporcjonalnie umniejszona, w zależności od uzgodnionego, krótszego okresu prolongaty.

1003. – par. 1. Istnieje możliwość rezerwacji miejsca na cmentarzu.

Par. 2. Wysokość opłaty za rezerwację miejsca na cmentarzu jest równa wysokości pokładnego. Przy pochówku osoby, która posiadała miejsce zarezerwowane, pobiera się pokładne za 20 lat, odliczając kwotę należną za lata, które jeszcze nie upłynęły, a już zostały opłacone przy rezerwacji miejsca.

1004. – par.1. Wysokość opłaty za miejsce na którym będzie stawiany grobowiec ziemny zależy od decyzji proboszcza parafii będącej właścicielem cmentarza, jednak nie powinna ona przekraczać pięciokrotności sumy pokładnego dla grobu ziemnego na danym cmentarzu.

Par.2. Prolongata użytkowania grobowca powinna być dokonana po 99 latach od jego powstania. Jej wysokość jest równa aktualnej opłacie za miejsce na grobowiec.